

דברים לציון יובל ה-40 של בית "מערכות"

הלפיד שלפני המחנה

בחודש תשרי תש"ס מלאו 40 שנה להופעת החוברת הראשונה של "מערכות". בכל השנים האלה ליוותה מערכת "מערכות" את ההתרחשות הביטחונית שאפיינה את המאבק המתמשך לתקומה ולקיום. 40 שנה של הליכה עקבית ונאמנה לאור יעדה הראשון כפי שהוגדר במבוא לחוברת הראשונה: "להיות אחד המכשירים שיקרבו את קוממיות ישראל בארצו".

לצה"ל, כצבא צעיר ויחסית — ניסיון קרבות עשיר. ברם בהיעדר אקדמיה צבאית לקצינינו נטלה מערכת "מערכות" על עצמה את התפקיד הקשה לספק "ספרא" ל"סיפא". על כך תעיד תנובת "מערכות" במשך ארבעים השנה הכוללת יותר מ-300 ספרים וכמספר הזה חוברות המכילות קרוב ל-5000 מאמרים, רובם פרי עטם של קציני צה"ל, ובהם הגות צבאית לגווניה השונים.

אפשר שאין בספר מטוסים, חוברת או מאמר — משובחים ככל שיהיו — סגוליות מיוחדת. אך בהצבר החומר, במגוון, ברב גוניותו המחשבתית ובהתאמתו לקהל קוראינו, אנשי הצבא העברי, טמונה תרומת "מערכות" להתפתחות המחשבתית של תורת הביטחון של צה"ל ומדינת ישראל.

זאת ועוד, בהיעדר "היסטוריה רשמית" של מדינת ישראל, צופנים דפי "מערכות" בחובם את עלילות המאבק והגבורה של היישוב, החל ב"מאורעות", דרך התנדבות ל"חי"ל" והמאבק לקוממיות, עד למלחמות צה"ל ופעולות הגמול, ובתוך אלה מורגשים הלכטים וחיפושי הדרך המאפיינים מערכת צבאית חברתית וייחודית לעמנו בלבד. כבית ההוצאה של צה"ל, לא נלאתה המערכת במאמצי ליזום, לאתר ולהוציא לאור ספרות מופת צבאית, עלילתית, תורתית ומדעית. תוך הקפדה על מינוח צבאי עברי נכון, כתיבת מבואות, הוספת הארות והערות לקורא העברי. כל זאת מתוך רצון לתרום את חלקה הצנוע של "מערכות" לתרבות הספר של צה"ל ושל עם ישראל.

אמונה עלי ספרות צבאית והיסטוריה צבאית צפתה המערכת כי המאבק הצבאי יהיה ממושך. ואכן בסיסמה שקבעה המערכת לעצמה "כחוסן החנית — רוחב המגן לעם", בחתירה בלתי נלאית להזין את מחשבתו של הקצין בצה"ל, לקדם רמתו המקצועית ולשמש במה לליבון בעיות צבא ומדינה, גלומים מפעלותיו של בית "מערכות" בעבר ובהווה.

לפתחו של עשור חדש

גיליון חגיגי זה לציון יובל ה-40 של "מערכות" מקשר עבר ועתיד. השער הראשון מוקדש לימי הבראשית של הביטאון כאשר הונחו היסודות ונקבעו המגמה והמסגרת. עדותם של העורכים המייסדים נושאת ערך היסטורי-היעודי ומהווה ציון דרך לדרכה של ההגות והכתיבה הצבאית הישראלית.

שאר שעריו ומאמריו של הגיליון מוקדשים לדיון בבעיות שונות של ביטחון ישראל, ובעיקר כאלה עמם אמור צה"ל להתמודד בשנות ה-80. "קוממיות ישראל בארצו" אמנם באה, אולם המאבק על עצם קיומה וביטחונה של המדינה נמשך ואף מתעצם. רובו של הגיליון מביא על כן דעות מגוונות של אנשי צבא, ביניהם מבחירי המפקדים בצה"ל בעבר ובהווה ושל אנשי אקדמיה, העוסקים בבחינה זו או אחרת של הבעיות והמאבקים הצפויים בעתיד. המאמרים עוסקים בקשת רחבה של נושאים החל מעיונים אסטרטגיים, דרך נושאים שבתחום ההלכה והמעשה הביטחוניים, שדה-הקרב של העתיד מנקודת מבט של חילות שונים וכן נושאי כוח אדם, הצטיידות והתיישבות.

אנו מקווים שהנושאים המועלים בחוברת זו יישמשו בעתיד מקור לעיון ודיון בדרגים השונים העוסקים בחשיבה והחלטה, בצבא ומחוצה לו, בבתי אולפנא ובקורסים לסוגיהם, ויסייעו להבנה טובה יותר של הבעיות לכל מי שנוטר את ביטחון ישראל. אפשר שיתעוררו חולקים על הדברים המתפרסמים כאן. אדרבא, ייתכן ובעקבות כך ינובו פרות מחשבתיים נוספים. תקוותנו שתוכן גיליון חגיגי זה יהווה תרומה נוספת ומשמעותית לחשיבה ולעשייה הביטחונית בישראל, בהתאם למסורת בת 40 השנה של בית "מערכות".

המערכת